

HATAY/ İSKENDERUN

ORUÇ REİS İLKOKULU

2022-2023 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

OKUL PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME ve KRİZE MÜDAHELE HİZMETLERİ

**PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME ve KRİZE MÜDAHELE
EYLEM PLANI**

2022

KRİZ: TANIMI VE EĞİTİM KURUMLARI İÇİN OLASI KRİZ DURUMLARI

Kriz; bir bireyin, grubun, örgütün ya da topluluğun normal işlevlerini yerine getirmesini engelleyen ve acil ilgi ve çözüm gerektiren, tolere edilemeyen, sıra dışı, beklenmeyen bir durum ya da ani değişiklik biçiminde tanımlanabilir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere kriz olarak nitelendirilebilecek durumların temel özelliği ani olmaları, rutin yaşamın dengesini bozmaları ve acil olarak müdahaleyi gerektirmeleridir.

Eğitim kurumları söz konusu olduğunda pek çok etken olası bir krize yol açabilmektedir. Genel olarak bu etkenler bireylerden (öğretmen, öğrenci, idareci, veli ya da diğer okul personeli), doğal afetlerden (sel, deprem, yangın, kar yağışı vs.), ekonomik nedenlerden ve çevresel nedenlerden kaynaklanan kriz durumları olarak gruplandırılabilir.

Okullarda çok değişik kriz durumlarıyla karşılaşabilmektedir. Bunlar arasında servis kazaları nedeniyle gerçekleşen ölümler, okulda yüksek düzeyde gerginlik yaratan kavga ve saldırılar, öğrencilerden birinin ya da yakınlarının ölümü, intihar, cinsel istismar, çevrede tepki yaratacak ya da yasal işlemlere yol açacak nitelikte öğrencilere dayak atılması ya da baskı uygulanması, okul çevresinden kişilerin maruz kaldığı ya da faili olduğu tecavüz olayları, cinayet, rehin alma, bombalı saldırılar, veli ya da öğrencilerden öğretmenlere dönük fiili saldırılar, okul ve çevresinde madde kullanımı gibi okul dışından da pek çok kişi ve kurumu ilgilendiren kriz durumları sayılabilmektedir. Öte yandan doğal bir olay olan ve ülkemizde sıkça rastlanan kar yağışı zamanında uyarılar yapılmadığı ve önlem alınmadığı için krize yol açabilirken (Okulun tatil olduğunu okula gelince öğrenme gibi), son derece rutin olan not ya da karne verme işlemi (Karnesindeki zayıflara ailesinin vereceği tepkiden çekindiği için intihar eden öğrenciler) de özellikle son yıllarda bir kriz durumu olarak ortaya çıkabilmektedir.

Deprem, yangın, sel, fırtına gibi doğal afetler ile ekonomi kökenli kriz durumları eğitim kurumları için diğer olası kriz durumlarıdır. Ülkemizde son yıllarda gerçekleşen doğal afetler (Özellikle 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremleri) eğitim kurumlarını ve bu kurumlardan yararlanan pek çok kişiyi olumsuz yönde etkilemiş ve bu konuyla ilgili olarak daha hassas davranılmaya başlanmıştır.

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ VE PLANI

Krize müdahale planının hazırlanması süreci, planın hazırlanmasından uygulanmasına değin katılımcı bir süreç olarak ele alınmalıdır. Planlı bir okulda kriz yönetimi yüksek düzeyde gerginlik altında bulunan zamanlarda okulun işleyişinin tıkanmasını ve kararsızlığı önemli derecede azaltır ve kontrol edilebilir deşet verici olayların okul çapında kaosa yol açmasını önleyebilir. Küçük bir öğrenci ya da personel grubunu etkileyen bir durumda veya yasa uygulayıcılarına geri planda yardımcı olunduğu durumlarda yetiştirilmiş bir takım veya personelce verilecek yapılandırılmış ya da önceden kararlaştırılmış bir tepki zararı en aza indirebilir ve normal, günlük yaşama dönmeyi sağlayabilir. Okul, herhangi bir nedenle özel olarak yetiştirilmiş bir takım ayıramıyor veya kuramıyor ise önceden hazırlanmış uyarı materyalleri ve kontrol listeleri tüm yararlı etkinlikleri bilmek isteyen ve kriz sırasındaki zararı

ve sorumluluğu azaltmak isteyen okul yöneticileri ve diğer personele yardımcı olabilir (Aksoy, 2003).

Bir toplumun en değerli varlıkları olan çocuklarının en çok zaman geçirdikleri yer olan okullarda kriz durumlarına hazırlık çalışmalarının ve buna bağlı güvenlik önlemlerinin geçirtilmesi ve yeterli önem ve özenin gösterilmemesi kabul edilebilir bir durum değildir. Ülkemizde günümüze değin bu konuda yeterli görülebilecek bir duyarlık ve çaba gösterildiği söylenemez. Okullarımızda ve diğer eğitim kurumlarında krize müdahale planlaması ve kriz yönetimi bilgilerinin yeterince kullanılmıyor olması büyük bir eksiklidir. Bu eksikliğin giderilmesi gerçeğinden hareketle okul krize müdahale planı oluşturulmuş ve planda rol alacak personelin görev dağılımı gerçekleştirilmiştir.

PSİKOSOSYAL MÜDAHALE EKİBİ TANIMI ve İŞLEVLERİ

Psikososyal Müdahale Ekibi öğrenciler, eğitimciler veya tüm okul çalışanları için fizik veya psikolojik tehlike yaratan durumlara müdahale etme yetkisi tanınan profesyonel bir ekip olarak tanımlanabilir

EKİBİN AMAÇLARI

1. Kritik duruma müdahale etmek.
2. Güvenliği, sosyal yardımı ve bakımı sağlamak.
3. Kaosu durdurmak.
4. Öğrencilere, ailelere, çalışanlara danışmanlık, kılavuzluk yapmak.
5. Krize müdahale planları geliştirmek, var olanları gözden geçirip düzeltmek.
6. Her an çıkabilecek bir kriz durumuna hazır halde bulunmak.

GÖREV ALANLARI

OKUL PSİKOSOSYAL KORUMA, ÖNLEME ve KRİZE MÜDAHALE EKİBİ GÖREV ALANLARI

1. Bir öğrencinin veya eğitim çalışanının yaralanması
2. Kazalar
3. Bir öğrencinin veya çalışanın ölümü
4. Bir öğrencinin, çalışanın intiharı veya intihar girişimi.

5. Bir öğrenci, eğitimci, çalışmada ani fiziksel veya ani psikolojik bir hastalığın olması.
6. Okulda öğrenci ve diğer personele yönelik fiziksel/duygusal şiddet
7. Duygusal, fiziksel, cinsel ihmal ve istismar.
8. Doğal afetler (Deprem, sel baskını, toprak kayması, fırtına vb.)

PSİKOSOSYAL MÜDAHALE HİZMETLERİ OKUL EKİBİNİN GÖREVLERİ

1. Olası Travmatik / zorlu yaşam olaylarına karşı okul genelinde alınması gereken tedbirler, bilgilendirmeler ve sunulacak hizmetler açısından gerekli çalışmalarını kapsayan okul eylem planını hazırlar.
2. Yaşanan, yaşanabilecek Travmatik / zorlu yaşam olayının özelliğine göre okul çevresi ile ilgili güvenliği sağlayarak ilgili birimleri haberdar eder. (ambulans, polis, itfaiye, aile vb.)
3. Karmaşayı durdurarak yanlış anlaşılımları önler.
4. Yaşanan, Travmatik / zorlu yaşam olayları ile ilgili olarak İlçe Psikososyal Müdahale birimiyle işbirliğine geçer.
5. Yaşanan, Travmatik / zorlu yaşam olaylarında sonra kime ne zaman ne kadar ve nasıl açıklama yapacağı konusunda karar alır.
6. Rehberlik ve Araştırma Merkezinden psikososyal müdahale hizmetleri kapsamında yapılan çalışmalarla ilgili bilgi alır. Okulun ihtiyacına yönelik ileri psikososyal müdahale yöntemlerinin uygulamasını talep eder.
7. Travmatik yaşam durumunda olan bitenin ve yapılanların kaydını tutar.
8. Psikososyal Müdahale Hizmetleri okul eylem planı doğrultusunda toplantılar yapar.

PSİKOSOSYAL MÜDAHALE EKİP ÜYELERİNİN GÖREVLERİ

OKUL MÜDÜRÜNÜN GÖREVLERİ

1. Psikososyal Müdahale Birimine başkanlık eder.
2. Okulda psikososyal müdahale hizmetlerine yönelik çalışmaları kolaylaştırıcı ve zenginleştirici tedbirlerin alınması yönünde tüm olanakları harekete geçirir.
3. Okul ortamında öğrencilerin travmatik / zorlu yaşam olaylarına (fiziksel ve duygusal şiddet, istismar, ihmal vb.) maruz kalmamaları için gerekli tedbirleri alır.
4. Acil durumlarda başvurulacak kurum ve kişilerin telefon kayıtlarını tutar. (ambulans, polis, itfaiye, acil servis, okul çalışanları vb.) ve gerektiğinde bağlantı kurar.
5. Travmatik yaşantıya maruz kalmış öğrencilerin sağlık kurumlarına sevkini sağlar ve durumlarını izleyerek gereken tedbirleri alır.
6. Travmatik / zorlu yaşam olayına maruz kalan veya etkilenen öğrencilerin devam / devamsızlık durumlarıyla ilgili izleme çalışmalarının yapılmasını ve gereken önlemlerin alınmasını sağlar.
7. Acil durumlarda okulda bulunmayan psikososyal müdahale okul ekip üyelerini bilgilendirir.
8. Kriz kurulunu göreve çağırır ve iş bölümü yapar.
9. Kriz durumunda Milli Eğitim Müdürlüğünü haberdar eder.
10. Kendi bölgesindeki diğer kriz kurullarıyla temasa geçer ve diğer kurullardan yardım istenmesi.
11. Okulda olası kriz durumlarıyla ilgili tatbikatların yapılmasını sağlar.
12. Kriz anında sürekli iletişim ağının kurulmasını ve bununla ilgili gerekli çalışmaların yapılmasını sağlar.
13. Kriz durumuyla ilgili ilgili yeni bilgiler geldikçe bu bilgileri kurulla paylaşır.
14. Kriz anında kriz kurulunun çalışacağı yeri belirler ve gerekli donanımının yapılmasını sağlar (bilgisayar, iletişim araçları telefon, faks. v.s).

REHBER ÖĞRETMENİN GÖREVLERİ:

1. Yaşanan, Travmatik / zorlu yaşam olayına maruz kalmış öğrencilere götürülecek Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinde öğrencinin yanında, öğretmenleri, ailesi, arkadaşları gibi yakın çevresinin de psikososyal müdahale sürecine katılımını sağlar.
2. Yaşanan, Travmatik / zorlu yaşam olayları sonrasında bu yaşantıya maruz kalmış öğrencilerle ilgili olarak izleme dosyası oluşturur doldurur ve gelişen sürece yönelik olarak dosya bilgilerini güncelleştirir.

3. Yaşanan, Travmatik / zorlu yaşam olayları ortadan kalktığında Psikososyal Müdahale Hizmetleri Okul Ekibi üyeleri ile dayanışma toplantıları düzenlenmesini önerir. Bu toplantılarda olan biteni, yapılanlar ve yapılmayanlar konuşulur. Etkilenen ekip üyeleri için yapılabileceklerin belirlenmesi sağlanır.

4. Psikososyal müdahale ile ilgili konularda okul çalışanlarına, ailelere ve öğrencilere bilgilendirme çalışmaları ve psikolojik destek sağlar.

SINIF ÖĞRETMENİNİN GÖREVLERİ:

1. Okul eylem planı doğrultusunda öğrenci ve velilere yönelik bilgilendirme toplantılarına katılır.

2. Sınıfında Travmatik yaşantıya maruz kalmış ya da risk altında olduğu düşünülen öğrencilere yapılabilecekler konusunda Okul Psikolojik Danışma Servisi ile işbirliği yaparak gerekli önlemleri alır.

3. Psikososyal Müdahale Hizmetleri kapsamında kendisine verilenleri yapar.

VELİNİN GÖREVLERİ:

1. Velileri krizden haberdar eder.

2. Veli ihtiyaçlarını belirler ve ekip üyelerine bilgi verir.

GENEL KRİZE MÜDAHELE GÖREV LİSTESİ

1. Kriz durumu ile ilgili veya kriz durumu yaratacak olan olayla ilgili bilgi veren kişi bu bilgiyi başka bir yerde söylememesi konusunda uyarılır. Çalışanların ve diğerlerinin alınan bilgileri başkalarına iletmeleri önlenir.
2. Koordinatör tarafından krize müdahale ekibi göreve çağrılır.
3. Krize müdahale ekibi ile birlikte gereken psikolojik danışman, psikolog ve sosyal çalışmacılar devreye sokulur.
4. Gelen bilginin doğru olup olmadığı kontrol edilir.
5. Olayın doğrulanmasının hemen ardından İlçe Milli Eğitim ve İl Milli Eğitim haberdar edilir.
6. Öğretmenlerin krizden haberdar edilmesi.
7. Krizin niteliğine ve büyüklüğüne göre, çevre okullardan, rehberlik ve araştırma merkezlerinden daha önce krize müdahale eğitimi almış olan Psikolojik Danışmanlar ve Rehber Öğretmenler ve sağlık birimleri ile emniyet güçlerine haber verilir.
8. Öğrenciler krizden haberdar edilir.
9. Öğrencilere olay hakkında doğruluğu kesinleşmiş bilgiler verilir. Bilginin nasıl verileceği konusunda okul psikolojik danışmanı ve rehberlik öğretmenin yönergeleri doğrultusunda davranılır.
10. Olaydan etkilenen öğrencilerin yakın arkadaşları bilgilendirilir ve onlara destek sağlanır.
11. Etkilenen öğrenci ve diğerlerine yardım için profesyoneller görevlendirilir.
 - a. Yas desteği sağlanır.
 - b. Yaşanan olayla ilgili alanda hizmet veren toplumsal kurum ve kuruluşların listesi hazırlanır.
12. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine izin verilir.
13. Resmi bir duyuru hazırlanır.
14. Veliler krizden haberdar edilir, durumun aciliyetine göre telefonla veya yazılı olarak, kesinleşmiş bilgiler verilerek duyurular ve öneriler yapılır ve veli toplantıları yapılır.
15. Bir kriz durumunda okul, medyanın da ilgi odağı olacaktır. Basına yapılacak açıklamalarda olgulara yer verilmeli, yorumlardan kaçınılmalıdır.
16. Olaydan etkilenen öğretmenlerin katılacağı bir toplantı yapılarak, onların da duygularını ifade etmelerine ve gerekirse psikolojik yardım almalarına imkan verilmelidir. Bu konuda profesyonel destek alınması için milli eğitim müdürlüğü ile işbirliğine girilerek hastaneler ve rehberlik araştırma merkeziyle işbirliğine girilmeli
17. Günün sonunda kriz kurulu yeniden toplanarak; nelerin yapıldığını, bundan sonra nelerin yapılması gerektiğini, bunları nasıl ve kimin yapacağını belirlemelidir.

OKUL PSİKOSOSYAL MÜDAHELE EKİBİ

EKİPTEKİ GÖREVİ	ADI SOYADI	OKULDAKİ GÖREVİ	YAPACAĞI ÇALIŞMALAR
Koordinatör/ Ekip Başkanı	Mehmet Suat Saner ÜNDAN	Okul Müdürü	Kriz durumunda krize müdahale planı doğrultusunda iş ve işlemlerin takibini, organizasyonunu ve müdahale ekibinin çalışmalarını kontrol ve organize eder
Okul Eylem Ekibi İletişim Merkezi	Fikret YAMEN	Müdür Yardımcısı	Sağlık kuruluşları, emniyet güçleri, il kriz yönetim ekibi ile iletişime geçer. Gerekli telefon trafiğini yürütür.
Psikolojik Destek Ekibi	Merva KÜÇÜKÇERİ	Psk. Dan. Ve Reh. Öğrt.	Kriz durumunda öğrencilerin tahliyesi ve güvenli alana alınmalarından sonra öğrencileri sakinleştirir, psikolojik destek hizmetlerinin yürütülmesini koordine eder.
	Fatıma Zehra CAN	Psk. Dan. Ve Reh. Öğrt.	
Tahliye ve Kurtarma Ekibi	Mine ALTAN	Sınıf Öğretmeni	Tahliye ekibini kurar. Öğretmenleri krizden haberdar eder.
	Mehmet SELVİ	Sınıf Öğretmeni	Alarmı harekete geçirir ve yoklamayı alır.
İlkyardım Ekibi	Hüseyin PEKÖZ	Sınıf Öğretmeni	Kriz durumunda meydana gelebilecek yaralanmalarda güvenli alanda ilkyardım faaliyetlerini koordine eder ve gerekli ilk yardımın verilmesini sağlar.
İletişim Ekibi	Emine YAVUZ	Sınıf Öğretmeni	Aileleri krizden haberdar eder. Çevre güvenliğinin sağlanmasında güvenlik kuvvetlerine yardımcı olur
Basın Sorumlusu	Serpil RENKLİ	Özel Eğitim öğretmeni	Basın açıklamalarını ve gerekli açıklamaları ilgili kurum ve kuruluşlara yapar. Bilgilendirme ve çalışmalarla ilgili yetkilidir.
Üye	Arzu GÜLER	Okul Aile Birliği Bşk.	Veli ihtiyaçlarını belirler ve ekip üyelerine bilgi verir.